

13.6.2003

2067/4/01

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Riitta Länsisyrjä

PUHELIMITSE TEHTÄVIEN MUUTTOILMOITUSTEN OIKEELLISUUS

1

KANTELU

A on lähettänyt eduskunnan oikeusasiamiehen kansliaan 17.8.2001 sähköpostiviestin, jossa hän arvostelee Helsingin maistraatin menettelyä osoitetietojen rekisteröintiä väestötietojärjestelmään koskevassa asiassa. A kertoi, että hänen entinen aviomiehensä oli totuudenvastaisesti tehnyt muuttoilmoituksen kantelijan asunto-osoitteeseen. A tiedustelee, miten on mahdollista, että hänen (asunnonhaltijan) tietämättä maistraatti on hyväksynyt puhelinilmoituksen. A toteaa, että häneltä vaadittiin kirjallinen ilmoitus ja perittiin maksu korjauksesta. Kantelija tiedustelee, miten kiusanteon voi jatkossa välttää.

Kantelija on toimittanut tänne vielä 2.4.2002 päivätyn lisäkirjeen, jossa hän kertoo, että hän ei saanut ilmoitusta entisen miehensä osoitteenmuutoksesta. Asiasta hän sai tiedon Kansaneläkelaitokselta, joka vaati häntä hankkimaan todistuksen muutoksesta. Maistraatti oli kantelijan mukaan merkinnyt korjauksen väärin, eli vasta korjausilmoituksesta tapahtuneeksi. Näin ollen rekisteriin jäi ajanjakso, jonka mukaan entinen mies olisi asunut asunnossa. Kansaneläkelaitos olisi voinut kantelijan mukaan vähentää hänen etuuksiaan väestötietojärjestelmän todellista tilannetta vastaamattomien merkintöjen vuoksi. Merkintä olisi voinut vaikuttaa myös hänen velkajärjestelynsä.

Kantelija on vielä toimittanut oikeusasiamiehen kansliaan 17.2.2003 sähköpostiviestin, jossa hän toteaa, että entinen aviomies oli uusinnut väärän ilmoituksen, joka oli merkitty väestötietojärjestelmään entisen aviomiehen osoitteenmuutoksena 5.2.2003 lukien.

2

SELVITYS

Kirjoituksen johdosta on tänne hankittu Helsingin maistraatin 5.9.2001, 2.9.2002 ja 21.5.2003 päivätyt selvitykset ja sisäasiainministeriön 30.10.2002 päivätty lausunto. Selvitykset ja lausunto oheistetaan kantelijalle tiedoksi.

3

RATKAISU

3.1

Asuinpaikkaa koskevien muutosilmoitusten tekeminen puhelimitse

3.1.1

Oikeusohjeita

Ilmoitus puhelimitse

Kotikuntalain 9 §:n 1 momentin nojalla maistraatin on muuttajan ilmoituksesta tehtävä välittömästi väestötietojärjestelmään ilmoituksen mukainen merkintä kotikunnan tai siellä olevan asuinpaikan muutoksesta. Merkintää ei kuitenkaan saa tehdä, jos ilmoitus on ilmeisesti tosiasioiden vastainen, puutteellinen tai muutoin sellainen, ettei merkintää sen perusteella muutoin voida luotettavasti tehdä.

Lain 11 §:n mukaan jos rekisteritoimiston (eli maistraatin) kotikuntaa tai siellä olevaa asuinpaikkaa koskeva merkintä poikkeaa henkilön ilmoittamasta tai jos merkintä on tehty muulta kuin muuttajalta tai hänen perheenjäseneltään saatujen tietojen perusteella, rekisteritoimiston on ilmoitettava asiaomaiselle merkinnästä ja siitä, kuinka siinä mahdollisesti oleva asia- ja kirjoitusvirhe voidaan korjata.

Kotikunta-asetuksen 1 §:n 3 momentin mukaan muuttoilmoitus on tehtävä kirjallisesti. Rekisteritoimisto (eli maistraatti) voi erityisestä syystä hyväksyä myös puhelimitse, sähköisen viestinnän avulla tai asiakaskäynnin yhteydessä suullisesti tehdyn ilmoituksen, jos henkilön oikeus ilmoituksen tekemiseen voidaan varmistaa ja ilmoitusta voidaan pitää luotettavana.

Kotikuntalakiä koskevan hallituksen esityksen (HE 104/1993 vp) yhtenä keskeisenä sisältönä oli ilmoitusmenettelyn keventäminen ja yksinkertaistaminen kansalaisen kannalta. Esityksessä todetaan, että kotikuntalaki ei edellytä muuttajan antamalta ilmoitukselta määräämuotoa. "Tämä antaa mahdollisuuden uudistaa ilmoitusmenettely sellaiseksi, että velvollisuuden täyttäminen on kansalaiselle mahdollisimman yksinkertaista ja helppoa. Ilmoitusmenettelyn toteuttamisessa voidaan tämän vuoksi ottaa joustavasti huomioon myös sähköisessä tiedonvälityksessä tapahtuva kehitys. Kotikuntalaki antaa mahdollisuuden ottaa käyttöön esimerkiksi puhelinilmoituksen" (s. 23).

Esityksessä todetaan edelleen, että väestökirjaviranomaisten tekemät ratkaisut henkilön kotipaikasta eivät oikeudellisesti sido muiden hallinnonalojen viranomaisia. Väestökirjaviranomaisten tekemillä kotikuntamerkinnoillä todetaan kuitenkin olevan huomattavaa tosiasiallista ohjaavaa vaikutusta muiden hallinnonalojen viranomaisten toimintaan. Tähän vaikuttaa esityksen mukaan muun muassa väestötietojärjestelmään talletettuihin tietoihin liittyvä julkinen luotettavuus (s.30).

Yhteistyöstä sopiminen

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia,

oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan (PevL 11/1994, 23/1994, 52/2001 ja 11/2002) kiinnittänyt huomiota julkisen hallintotehtävän siirtämiseen muun kuin viranomaisen hoidettavaksi liittyviin moniin epäkohtiin. Perustuslakivaliokunta on pitänyt sopimusperusteisia toimivallan järjestelyjä mahdollisena eräin lisäedellytyksin. Valiokunta on muun muassa edellyttänyt, että tehtävien hoitamisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä annetaan riittävän yks ityiskohtaiset säännökset.

Julkisen hallinnon asiakaspalvelujen järjestämisestä yhteisissä palveluyksiköissä annetun lain (802/1993) 2 §:n mukaan valtion hallintoviranomainen ja muun muassa julkista tehtävää lain nojalla hoitava yhtiö, yhdistys tai muu yhteisö voivat talousarvionsa ja *toimivaltansa rajoissa* sopia yhteistyöstä ja toimeksiannoista siten kuin kyseisessä laissa säädetään.

Kotikunta -asetuksen 4 §:n mukaan kirjallinen muuttoilmoitus on toimitettava rekisteritoimistolle. Rekisteritoimisto voi kuitenkin sopia virka-alueellaan toimivien muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa, että kirjallisen muuttoilmoituksen saa jättää niille rekisteritoimistoon toimitettavaksi.

Hallituksen esityksessä ilmoitusvelvollisuutta koskevan pykälän (7 §) perusteluissa todetaan, että "Ilmoitus on tehtävä rekisteritoimistolle. Säännöksessä ei kuitenkaan tarkoiteta, että ilmoitus on kaikissa tapauksissa jätettävä nimenomaan edellä mainitulle viranomaiselle. Riittäväksi voitaisiin katsoa esimerkiksi se, että rekisteritoimistolle osoitettu kirjallinen ilmoitus jätetään jollekin muulle viranomaiselle, yhteisölle tai muulle sellaiselle edelleen rekisteritoimistolle toimitettavaksi. Asetuksessa määrättäisiin tarkemmin ne tahot, joille ilmoitus voidaan edellä sanotulla tavalla jättää. *Suullisesti tai sähköisen tiedonvälityksen avulla tehdyt ilmoitukset tulisi kuitenkin oikeusvarmuudesta johtuvista sekä rekisteröintiteknisistä syistä tehdä väestökirjaviranomaiselle" (s.34).*

Eduskunnan hallintovaliokunta kiinnitti hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä (HaVM 27/1993) huomiota ilmoitusmenettelyyn. Valiokunta totesi, että se suhtautui oikeusvarmuussyistä jossakin määrin epäilevästi puhelinilmoituksen mahdollisuuteen asettumatta kuitenkin suorastaan vastustamaan sen mahdollisuutta edellyttäen, että puhelinilmoitusten vastaanotossa voidaan varmistaa henkilön oikeus ilmoituksen tekemiseen ja ilmoitusta voidaan pitää luotettavana. *"Myöskään muulle viranomaiselle kuin väestökirjaviranomaiselle ei voitaisi tehdä puhelinilmoitusta muutosta."*

3.1.2 Arviointi

Puhelinilmoitus menettelynä

Maistraatin päällikön allekirjoittaman selvityksen mukaan käytännössä vuodesta 1994 lukien puhelinilmoitukset on hyväksytty, jos henkilö puhelimessa ilmoittaa henkilötietonsa ja tarkan osoitteen, johon muuttaa.

Viranomaisella ei hänen mukaansa ollut käytännössä mahdollisuutta tarkastaa henkilön oikeutta muuttaa kyseiseen asuntoon. Varsinkin perheriitapauksissa puhelimitse tehdyt ilmoitukset aiheuttivat maistraatin päällikön mukaan paljon työtä ja sekaannusta.

Minulla on samanaikaisesti ollut tutkittavana toinen kantelu (dnro 2468/4/01) koskien puhelimitse tehtyjen muuttoilmoitusten oikeellisuutta. Tämän kantelun tutkimisen yhteydessä sisäasiainministeriö antoi lausunnon, jossa se piti hyväksyttävänä Väestörekisterikeskuksessa omaksuttua kotikunta-asetuksen 1 §:n 3 momentin tulkintaa, johon puhelinilmoitusten valtakunnallisen palvelunumeron käyttöönotto on perustunut. Tulkintaa puolsi ministeriön mukaan se, että kotikuntalain tavoitteena oli tehdä laissa säädetyn muuttoilmoitusvelvollisuuden täyttäminen kansalaiselle mahdollisimman yksinkertaiseksi ja helpoksi. Valtakunnallista puhelinmuuttoilmoitusten palvelua oli toteutettu kesäkuusta 1995 alkaen tiettyjen maistraattien ja tammikuusta 2001 maistraattien ja postin henkilökunnan yhteisesti hoitamana. Muuttotietojen yhteinen keruu lomakkeilla, puhelinpalveluna ja verkon kautta sähköisen henkilökortin avulla perustui Väestörekisterikeskuksen, Suomen Posti Oyj:n ja maistraattien välillä solmittuun yhteistyösopimukseen. Yhteisellä palvelulla pyrittiin muuttoilmoitusten laiminlyöntien vähentämiseen ja osoitetietojen laadun parantamiseen.

Väestörekisterikeskuksen tuohon kanteluun antamassa lausunnossa todetaan, että jo vuonna 2000 lähes puolet muuttoilmoituksista tehtiin puhelimitse. Muuttoilmoituksia otettiin puhelimitse vastaan virka-aikana maistraatissa ja varajärjestelmänä Suomen Posti Oyj:ssä, joka huolehti myös virka-ajan ulkopuolisesta päivystyksestä. Puhelimitse tehty muuttoilmoitus välitetään sähköisessä muodossa listauksena toimivaltaiselle maistraatille, joka viime kädessä päättää muuttoilmoituksen rekisteröimisestä väestötietojärjestelmään.

Kuten edellä esitetyistä valtiopäiväasiakirjoista ilmenee, on kotikuntalain säätämisen yhteydessä suhtauduttu lähtökohtaisesti myönteisesti mahdollisuuteen hyväksyä puhelimitse tehtävät ilmoitukset samalla kuitenkin tunnustaen, että menettelyyn liittyy oikeusvarmuuden kannalta ongelmia. Hallintovaliokunnan mietinnössä ilmaistun kannan ja siinä asetettujen ehtojen mukaisesti annettiin kotikunta-asetus, jonka 1 §:n 3 momentissa asetettiin lähtökohtaisesti kirjallinen menettely. Vain ilmoituksen tekemisen oikeutta ja tietojen luotettavuutta koskevien erityisedellytysten vallitessa pidettiin muuta kuin kirjallista ilmoitusta hyväksyttävänä. Nämä vaatimukset ovat mielestäni melko ankaria. Helsingin maistraatti on selvityksessään todennut, ettei henkilön oikeutta muuttaa asuntoon käytännössä voitu tarkistaa puhelinilmoitusten yhteydessä.

Tänne puhelinlistauksista saatu selvitys tukee maistraatin selvityksessä esitettyä kannanottoa. Ainakaan Helsingin maistraatin tulostamista listauksista ei ilmene, missä määrin ilmoitusta vastaanotettaessa on varmistuttu esimerkiksi, että ilmoittaja tietää, mikä on ilmoituksessa tarkoitettulle henkilölle rekisteriin merkitty nykyinen osoite tai keitä muita henkilöitä on ko. osoitteeseen rekisteröity. Tällaisilla ja mahdollisesti muillakin kuin ilmoittajan

henkilötunnusta ja uutta asuinpaikkaa koskevilla tiedoilla olisi mielestäni merkitystä luotettavuuden arvioinnissa.

Tahallisilta väärinkäytöksiltä suojautuminen kirjallisissakin muuttoilmoituksissa on vaikeaa, kuten selvityksen- ja lausunnonantajat ovat todenneet. Puhelinilmoitusten osalta on kuitenkin asian selvittäminen jälkikäteen epävarmempaa.

Väärinkäytöksiltä suojautumiseen on selvityksen mukaan pyritty myös sillä, että puhelinilmoituksesta lähtee ilmoituksen tehneelle kirjallinen vahvistus uuteen osoitteeseen. Tämä ei kaikissa tapauksissa, kuten nyt käsiteltävänä olevassa, kuitenkaan auta väärinkäytöksen paljastamisessa. Ilmoitus tehdään suljetussa kirjeessä ja se osoitetaan ainoastaan ilmoituksen tehneelle. Kirjeen saapuminen ei paljasta asunnonhaltijalle virheilmoitusta.

Yhteistyösopimuksen merkitys

Puhelinilmoitusmenettelyn lainmukaisuutta arvioitaessa on vielä otettava huomioon se järjestely, joka perustuu maistraattien, Väestörekisterikeskuksen ja Suomen Posti Oyj:n välillä 24.8.2000 solmittuun yhteistyösopimukseen. Sopimuksella sovittiin osoitteenmuutosten yhteisestä tiedonkeruusta, jolloin vuoden 2001 alusta otettiin käyttöön yhteinen lomake, puhelinpalvelu ja sähköinen muuttoilmoitus. Puhelujen osalta järjestely merkitsi, että muuttoilmoituksia ottivat vastaan myös Suomen Posti Oyj:n työntekijät.

Kotikuntalakia koskeneen hallituksen esityksen perusteluissa katsottiin, ettei oikeusvarmuuden takaamiseksi puhelinilmoituksia voida tehdä muulle kuin maistraatille. Hallintovaliokunta toisti tämän käsityksen mietinnössään. Hallintovaliokunnan esittämien kannanottojen mukaisesti kotikunta-asetuksen 4 §:ssä todetaan, että *kirjalliset* ilmoitukset voidaan yhteistyösopimuksin sopia jätettäväksi muulle viranomaiselle tai yhteisölle.

Ministeriön lausunnossa on vielä vedottu siihen, että rekisteriviranomaisten tulkinta kotikuntalaista ei sido muita viranomaisia, jotka itsenäisesti kotikuntalain perusteella ratkaisevat asianomaisen kotikunnan. Kuitenkin jo edellä mainitussa hallituksen esityksessä on todettu, että väestörekisterin merkinnällä on suuri tosiasiallinen ohjaava vaikutus muiden hallinnonalojen viranomaisiin, jolloin siitä voidaan johtaa yksilön kannalta merkittäviä oikeuksia ja velvollisuuksia. Merkinnällä on myös niin sanottu julkinen luotettavuus, jonka perusteella kenen tahansa tulee voida luottaa sen oikeellisuuteen.

Edellä esitetyn perusteella katson, että kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan muutosilmoitusten tekeminen puhelimitse muulle kuin väestökirjaviranomaiselle yhteistyösopimuksessa sovitulla tavalla on ristiriidassa kotikunta-asetuksen 4 §:n nimenomaisen säännöksen kanssa, joka vastaa kotikuntalakia koskevassa hallituksen esityksessä ja hallintovaliokunnan mietinnössä esitettyjä kannanottoja. Mielestäni käytännössä omaksuttu menettely ei myöskään täytä lain esitöihin perustuvia kotikunta-asetuksen 1 §:n 3 momentin vaatimuksia puhelinilmoitusten luotettavuuden varmentamisesta. Pidän tilannetta myös perustuslain 124 §:n

hallintotehtävien siirtämisen riittävää sääntelyä koskevan vaatimuksen kannalta ongelmallisena. Saatan käsitykseni sisäasiainministeriön ja Väestörekisterikeskuksen tietoon.

Maistraatin menettely

Helsingin maistraatin selvityksen mukaan A:n entinen aviomies teki 23.4.2001 osoitteenmuutoksen entisen vaimonsa ja lastensa osoitteeseen puhelimitse. Tällöin rekisterimerkinnästä tulostui postitse ilmoitus ko. osoitteeseen.

Maistraatista saadun selvityksen mukaan A:n entinen aviomies ilmoitti A:n osoitteen uudestaan asuinosoitteekseen 5.2.2003. Asuinpaikka merkittiin rekisteriin ilmoituksen mukaisena.

Nyt kysymyksessä olevassa asiassa Helsingin maistraatti oli hyväksynyt puhelinilmoituksen järjestelmään kirjattujen listaustietojen perusteella. Merkinnän korjaamisen jälkeen sama henkilö oli uudestaan tehnyt saman väärän ilmoituksen. Osoitteenmuutos oli rekisteröity ilmoituksen mukaisena. Järjestelmässä ei saadun tiedon mukaan ollut mahdollista estää väärinkäytöksen toistuminen.

Mitä tulee näiden yksittäisten muutosilmoitusten hyväksymiseen, katson, että minulla ei ole aihetta epäillä maistraatin poikenneen muutosilmoitusten vastaanottamisessa ja hyväksymisessä omaksutusta käytännöstä, jota olen edellä arvioinut.

Sen sijaan en voi pitää hyväksyttävänä sitä, että väärinkäytöksen havaitsemisen ja korjaamisen jälkeen ei sen uusimista voitaisi mitenkään käytännössä estää. Tulenkin vaatimaan myös tältä osin selvitystä, mihin toimenpiteisiin rekisteriviranomaiset ryhtyvät asian selvittämiseksi.

3.2

Virheen korjaaminen

Kotikuntalain 9 §:n 2 momentin mukaan jos rekisteritoimisto on saanut muulta kuin henkilöltä itseltään kotikunnan tai siellä olevan asuinpaikan muuttamista koskevan ilmoituksen, se voi tehdä tämän tiedon mukaisen merkinnän väestötietojärjestelmään, jos on ilmeistä, että tietoa voidaan pitää luotettavana.

Lain 16 §:ssä säädetään asiavirheen korjauksesta. Pykälän 1 momentin mukaan jos lain 9 tai 10 §:n nojalla tehty merkintä kotikunnasta, siellä olevasta asuinpaikasta tai väestökirjanpitokunnasta perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka väärään lain soveltamiseen, voi se rekisteritoimisto, jonka toimialueella henkilön kotikunta tai väestökirjanpitokunta on, omasta aloitteestaan tai henkilön vaatimuksesta korjata virheen. Ennen kuin rekisteritoimisto tekee virheen korjauksen omasta aloitteestaan, sen on varattava asianomaiselle henkilölle tilaisuus antaa määräajassa selvitys asiassa. Määräajan laiminlyöminen ei ole este virheen korjaukselle.

Pykälän 2 momentin mukaan jos rekisteritoimisto korjaa virheen omasta aloitteestaan asianomaisen henkilön käsityksen vastaisesti tai ei hyväksy hänen tekemäänsä vaatimusta virheen korjaamisesta, sen on pyynnöstä annettava kirjallinen päätös muutoksenhakuosoitukseen.

Kantelija on arvostellut sitä, että virheilmoitusta ei korjattu siten, että se olisi kokonaan poistettu järjestelmästä vaan kantelijan tekemä ilmoitus oli tulkittu muuttoilmoitukseksi.

Maistraatin selvityksen mukaan kantelijan entisen aviomiehen tiedot oli poistettu poikkeuksellisesti kantelijan sähköpostiviestin tulosteella eikä ollut vaadittu kirjallista ilmoitusta. Käsittelytapaan oli vaikuttanut myös se, että kantelija ei ollut vaatinut korjausta kuin vasta usean kuukauden jälkeen eikä kantelija ollut vaatinut kotikuntalain 16 §:n 2 momentin mukaista valituskelpoista päätöstä asiassa. Ko. ilmoittajaa ei asiassa ollut voitu kuulla, koska hänet oli merkitty tietymättömiin.

Sisäasiainministeriö totesi lausunnossaan, että Helsingin maistraatin noudattama menettely vastasi ainakin eräissä muissa maistraateissa noudatettua menettelyä silloin, kun muuttoilmoituksen tehnyttä henkilöä ei tavoiteta eikä muutoinkaan voida täysin varmistua siitä, ettei muuttoa ole koskaan tapahtunut. Kotikuntalain 9 §:n 2 momentin nojalla maistraatti voi asunnonhaltijan ilmoituksen perusteella tehdä merkinnän väestötietojärjestelmään.

Saadun selvityksen mukaan kantelija oli käynyt puhelinkeskusteluja maistraatin virkamiehen kanssa ja lähettänyt sähköpostiviestin, jossa hän ilmoitti, ettei kyseinen henkilö ollut asunut hänen osoitteessaan vuoden 1997 jälkeen. Puhelinkeskustelujen tarkemmasta sisällöstä ei ole ollut saatavissa selvitystä, joten se, onko häntä hallintomenettelylain 4 §:n mukaisesti neuvottu, miten hänen tulee menetellä, jos hän haluaa kotikuntalain 16 §:n 1 momentin mukaisesti rekisterimerkinnän oikaistavaksi, on jäänyt selvittämättä.

Asiavirheen korjausmenettely olisi edellyttänyt, että asianosaista eli muuttoilmoituksen tekijää olisi kuultu noudattaen tiedoksiannosta hallintoasioissa säädettyä tiedoksiantomenettelyä. Noudatettu menettely oli kantelijan kannalta nopeampi kuin oikaisumenettely. Koska maistraatti oli katsonut, että kantelijan ilmoitus oli luotettava, ei minulla tämän kantelun perusteella ole aihetta epäillä maistraatin oikeutta kotikuntalain 9 §:n 2 momentin nojalla tehdä tässä tarkoitettua merkintää rekisteriin.

Näin ollen katson jääneen näyttämättä, että asiassa olisi tältä osin menetelty lainvastaisesti. Saatan kuitenkin sen tietoon vastaisen varalle käsitykseni, että viranomaisen tulee neuvoa asiakasta niistä oikeussuojakeinoista, jotka tällä on käytettävänä. Tähän neuvontaan sisältyy luonnollisesti se, että asiakkaan on voitava neuvojen perusteella päätellä, mitä vaikutuksia eri vaihtoehtoisilla menettelyillä on hänen oikeusasemaansa.

Kantelijalla on edelleen kotikuntalain 16 §:n nojalla oikeus vaatia oikaisua muuttopäivää koskevaan merkintään Helsingin maistraatilta.

Maksun periminen

Kantelija arvostelee sitä, että häneltä perittiin 30 markan maksu muutoksen tekemisestä.

Maistraatti totesi selvityksessään, että kysymys oli tietojen luovuttamisesta perittävästä maksusta, joka oli rekisterihallinnon suoritteiden maksuista annetun sisäasiainministeriön asetuksen (vuonna 2001 voimassa ollut asetus 1127/2000) mukainen. Asetuksen 2 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan ote väestötietojärjestelmästä, joka annetaan sosiaalisen tuen tai avustuksen hakemista varten oli kuitenkin maksuton.

Koska asiassa ei ole saatu selvitystä siitä, onko puhelinkeskusteluissa tullut ilmi se, miksi ote on tilattu ja kun tämä ei ilmene kantelijan maistraatille osoittamasta sähköpostiviestistä, katson, että maistraatin ei maksun perimisessä ole osoitettu menetelleen lainvastaisesti.

3.3

Toimenpiteet

Saatan tämän ja toisen samaa asiaa koskeneen kantelun perusteella sisäasiainministeriön ja Väestörekisterikeskuksen tietoon käsitykseni siitä, että kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan muutosilmoitusten tekeminen puhelimitse muulle kuin väestökirjaviranomaiselle yhteistyösopimuksessa sovitulla tavalla on ristiriidassa kotikunta-asetuksen 4 §:n nimenomaisen säännöksen kanssa, joka vastaa kotikuntalakia koskevassa hallituksen esityksessä ja hallintovaliokunnan mietinnössä esitettyjä kannanottoja. Mielestäni käytännössä omaksuttu menettely ei myöskään täytä lain esittämiin perustuvia kotikunta-asetuksen 1 §:n 3 momentin mukaisia vaatimuksia puhelini ilmoitusten luotettavuuden varmentamisesta. Pidän tilannetta myös perustuslain 124 §:n hallintotehtävien siirtämisen riittävää sääntelyä koskevan vaatimuksen kannalta ongelmallisena. Saatan käsitykseni sisäasiainministeriön ja Väestörekisterikeskuksen tietoon.

Kiinnitän sisäasiainministeriön ja Väestörekisterikeskuksen huomiota edellä tässä päätöksessä puhelini ilmoitusten kirjaamisen ja ilmoitusten vahvistuskirjeen lähettämisen havaitsemiini puutteisiin ilmoitusoikeuden varmistamismenettelyinä.

Pyydän sisäasiainministeriötä hankkimaan minulle selvityksen siitä, miten toistuva virheilmoitus voitaisiin havaita järjestelmässä ja siten tarvittaessa estää.

Pyydän sisäasiainministeriötä toimittamaan selvityksen 31.12.2003 mennessä ja samalla ilmoittamaan, mihin toimenpiteisiin tämä päätös on muutoin antanut aihetta.

Kiinnitän Helsingin maistraatin huomiota hallintomenettelylain 4 §:n mukaisen viranomaisen neuvontavelvollisuuden toteuttamiseen ja saatan sen tietoon yhteistyösopimuksen ja kotikunta-asetuksen ristiriitaisuudesta edellä esittämäni käsityksen.